

วิสาขบูชา (Vesak Day) เรามา "ดับทุกข์" กันเถอะ

นำเสนอเมื่อ : 8 พ.ค. 2552

วิสาขบูชา (Vesak Day) เรามา "ดับทุกข์" กันเถอะ

โดย สุขชาย จอกแก้ว

ความหมาย

คำว่า "วิสาขบูชา" หมายถึงการบูชาในวันเพ็ญเดือน 6

วิสาขบูชา ย่อมาจาก "วิสาขปุณณมีบูชา" ซึ่งแปลว่า "การบูชาในวันเพ็ญเดือนวิสาขะ"

ถ้าปีใดมีอธิกมาส คือ มีเดือน 8 สองหน ก็เลื่อนไปเป็นกลางเดือน 7

ความสำคัญของวันวิสาขบูชา

เป็นวันสำคัญยิ่งทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้า ประสูติ (เกิด) ตรัสรู้ (รู้แจ้ง/บรรลุธรรม) และปรินิพพาน (ดับขันธ์/ตาย) ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ซึ่งเป็นวันและเดือนเดียวกันทั้ง 3 คราว นับว่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ที่เหตุการณ์ทั้ง 3 เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีช่วงระยะเวลาห่างกันนับเวลาหลายสิบปี บังเอิญเกิดขึ้นในวันเพ็ญเดือน 6

ดังนั้น เมื่อถึงวันสำคัญเช่นนี้ ชาวพุทธทั้งหลายทั้งคฤหัสถ์ และบรรพชิต ได้พร้อมใจกันประกอบพิธีบูชาพระพุทธองค์เป็นการพิเศษ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ ของพระองค์ท่าน

ผู้เป็นดวงประทีปของโลก

ความเป็นมาของวันวิสาขบูชาในประเทศไทย

วันวิสาขบูชาปรากฏตามหลักฐานว่า มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งสันนิษฐานว่าได้แบบอย่างมาจากประเทศศรีลังกา

ในหนังสือนางนพมาศได้กล่าวบรรยายการประกอบพิธีวิสาขบูชาสมัยสุโขทัยไว้ พอสรุปใจความได้ว่า

"เมื่อถึงวันวิสาขบูชา พระเจ้าแผ่นดิน ข้าราชการบริพารทั้งฝ่ายหน้า และฝ่ายใน ตลอดทั้งประชาชนชาวสุโขทัยทั่วทุกหมู่บ้านทุกตำบล ต่างช่วยกันทำความสะอาด ประดับตกแต่งพระนครสุโขทัยเป็นการพิเศษ ด้วยดอกไม้ของหอม จุดประทีปโคมไฟแลดูสว่างไสวไปทั่วพระนคร เป็นการอุทิศบูชาพระรัตนตรัย เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ก็ทรงศีล และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ครั้นตกลเวลาเย็นก็เสด็จพระราชดำเนิน พรอมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนข้าราชการทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายใน ไปยังพระอารามหลวง เพื่อทรงเวียนเทียนรอบพระประธาน ส่วนชาวสุโขทัยชวชนกันรักษาศีล ฟังธรรมเทศนา ถวายสลูกาภักดิ์ ถวายสังฆทาน ถวายอาหารบิณฑบาตแด่พระภิกษุ สามเณรบริจจาคูร์พวยแจกเป็นทานแก่คนยากจน คนกำพร้า คนอนาถา คนแก่ คนพิการ บางพวกก็ชวชนกันสละทรัพย์ ปลอยสัตว์ 4 เทา 2 เทา และเตา ปลา เพื่อชีวิตสัตว์ให้เป็นอิสระ โดยเชื่อว่าจะทำให้คนอายุยืนยาวต่อไป"

ในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ด้วยอำนาจอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ เข้าวครอบงำประชาชนคนไทย และมีอิทธิพลสูงกว่าอำนาจของพระพุทธศาสนา จึงไม่ปรากฏหลักฐานว่า ได้มีการประกอบพิธีบูชาในวันวิสาขบูชา จนมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2360) ทรงดำริกับ สมเด็จพระสังฆราช (มี) สำนักวัดราชบูรณะ มีพระราชประสงค์จะให้ฟื้นฟู การประกอบพระราชพิธีวันวิสาขบูชาขึ้นใหม่ โดย สมเด็จพระสังฆราช ถวายพระพรให้ทรงทำขึ้นเป็นครั้งแรกในวันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 6 พ.ศ.2360 และให้จัดทำตามแบบอย่างประเพณีเดิมทุกประการ เพื่อมีพระประสงค์ให้ประชาชนประกอบการบุญการกุศล เป็นหนทางเจริญอายุ และอายุยืนเป็นสุขปราศจากทุกข์โศกโรคภัย และอุปัทวันตรายต่างๆ โดยทั่วหน้ากัน

ฉะนั้น

การประกอบพิธีในวันวิสาขบูชาในประเทศไทยจึงได้รู้ฟื้นให้มีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 และถือปฏิบัติมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน

วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญสากลของสหประชาชาติ

คือ "วันสำคัญของโลก" (Vesak Day)

เมื่อ 15 ธันวาคม 2542 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 54 ได้พิจารณาระเบียบวาระที่ 174 International recognition of the Day of Visak โดยการเสนอของประเทศไทยและศรีลังกา ประธานสมัชชาฯได้เชิญผู้แทนศรีลังกาขึ้นกล่าวนำเสนอร่างขอมติ และเชิญผู้แทนไทยสิงคโปร์ บังกลาเทศ ภูฏาน สเปน พม่า เนปาล ปากีสถาน อินเดียขึ้นกล่าวถ้อยแถลง

สรุปความว่า วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ทรงตรัสรู้ เสด็จดับขันธปรินิพพาน พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนใหม่มวลมนุษย์มีเมตตาธรรมและขันติธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม อันเป็นแนวทางของสหประชาชาติ จึงขอให้ที่ประชุมรับรองขอมตินี้

ซึ่งเท่ากับเป็นการรับรองความสำคัญของพุทธศาสนาในองค์การสหประชาชาติ โดยถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่สำนักงานใหญ่ขององค์การสหประชาชาติและที่ทำการสมัชชาจะจัดให้มีการระลึกถึง (observance) ตามความเหมาะสม

และแล้วที่ประชุมได้รับรองร่างข้อมติโดยฉันทามติด้วยเหตุผลว่า เนื่องจากคณะกรรมการการสหประชาชาติ ได้รวมพิจารณาและมีมติเห็นพ้องต้องกันประกาศให้วันวิสาขบูชา ถือเป็นวันสำคัญวันหนึ่งของโลก ทั้งนี้ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ทรงเป็นมหาบุรุษผู้ให้ความเมตตาต่อหมู่มวลมนุษย์ทั้งหลายในโลก จะเห็นได้จากกรายกเล็กแบ่งชนชั้นวรรณะ ซึ่งเท่ากับเป็นการเลิกทาสโดยไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ

นอกจากนี้พระองค์ยังทรงเป็นนักรุกษัตริย์ปาอีกด้วย กล่าวคือ ทรงสอนให้ไม่ฆ่าสัตว์ ให้อภัยช่วยเหลือสัตว์

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ พระองค์ทรงเปิดโอกาสให้ทุกศาสนาสามารถเข้ามาศึกษาพุทธศาสนาเพื่อพิสูจน์หาข้อเท็จจริงได้ โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธและทรงสั่งสอนทุกคนโดยใช้อภัยธิคุณ สอนโดยไม่คิดค่าตอบแทน

(ที่มา : <http://www.dhammathai.org/day/visaka.php>)

ชาวพุทธทั้งหลาย

ควรร่วมกัน "หลักธรรมะ" มาประพฤติปฏิบัติกันเถาะ

นับถึงปัจจุบัน ศาสนาพุทธได้ให้แสงสว่างแห่งปัญญาแก่ชาวพุทธและชาวโลกมาแล้วเป็นเวลาถึง 2552 ปี นับว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมากที่สุด

แต่จวบจนถึงทุกวันนี้ ก็มีข้อที่น่าคิดว่า จะมีชาวพุทธสักกี่คนที่รายที่จะเข้าถึงหลักแก่นธรรมะแห่งพุทธะได้อย่างแท้จริง หรือสามารถนำเอาหลักธรรมะของพระพุทธเจ้ามาประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง มิใช่สักแต่จะทำบุญตามประเพณีตามเทศกาล ตามความเชื่อเท่านั้น

ซึ่งหากพิจารณาวิเคราะห์ดูอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้ว ก็จักเห็นได้ว่า ธรรมะของพระพุทธองค์ ซึ่งมีถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ จะมีชาวพุทธสักกี่รายที่จะสามารถเข้าถึงหลักธรรมะของพระพุทธเจ้าได้

แค่ศีล 5 ข้อ ก็ยากที่จะเข้าถึงและปฏิบัติได้ หรือแม้แต่กิเลส 3 ตัว อันได้แก่ โสภ (อยากได้มาก ไม่รู้จักพอ) โกรธ (เกลียดชัง เคียดแค้น ขุนเคือง ขัดใจ) และ หลง (ไม่รู้ หลงงมงาย เชื่อง่าย หูเบา)

ทั้งนี้ สังเกตได้จากเหตุการณ์ทางการเมืองทางสังคม ทางเศรษฐกิจ ของไทยและของโลก ในปัจจุบันนี้ ก็มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า เมืองไทยเป็นเมืองพุทธ

แต่ทำไมจึงไม่รักสงบ...ไม่รักสามัคคี...ไม่รักประเทศชาติ...ทำร้ายกันเองทำไม....?

หรือเพราะว่าเราเป็นพุทธ สักแต่ว่าระบุนี้ไว้เป็นหลักฐานในทะเบียนบ้านเท่านั้น

ก็เป็นปัญหาให้พุทธบริษัททั้งหลาย อันได้แก่ พระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
ที่จะต้องร่วมมือรวมใจกันช่วยเหลือเกื้อกูลสืบทอดพระพุทธานุศาสนานี้ ให้มั่นคงยั่งยืนสืบไปชั่วกาลนาน

สมมติที่พระพุทธองค์ท่านมีพระประสงค์ที่จะให้มวลมนุษย์ในโลก สามารถหลุดพ้นจากกองทุกข์
คือกองกิเลส ได้

และเนื่องในวันวิสาขบูชานี้ก็ขอให้เราชาวพุทธทั้งหลาย จงร่วมกัน "ทำแต่กรรมดี ทั้งกาย วาจา และใจ"
เพื่อน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ พระปัญญาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ
ของพระองค์ท่านผู้เป็นประดุจดั่งดวงประทีปแสงสว่างของโลก

กรรมใดที่ล่วงมาแล้วก็ขอให้โศลกกรรมต่อกัน กรรมใดที่กำลังกระทำอยู่ หรือคิดที่จะกระทำต่อไป
ก็ขอให้ทำแต่กรรมดี และระลึกถึงกันอยู่เนืองๆ ว่าทุกคนล้วนเกิด แก่ เจ็บ ตาย

"สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ อະนีมา โหนตุ สุขี อัตตทานัง ปะริหะรันตฺตุ" จงเป็นสุข เป็นสุขเถิด
อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย อย่าได้ทุกข์กาย ทุกข์ใจเลย จงพ้นจากทุกข์ภัยทั้งสินเทอญ สาธุ

ข้อมูลจาก :